

Archeologische Quickscan

Uitbreiding zwembad 't Bun

Staartweg 30, Urk (gemeente Urk)

Auteur	Drs. A.A. Kerkhoven
Versie	Concept 1.0
Projectcode	13020034
Datum	06-03-2013
Opdrachtgever	Tauw bv Handelskade 11 Postbus 133 7400 AC Deventer
Uitvoerder	Transect Australiëlaan 5-a 3526 AB Utrecht

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. T. Nales (Senior KNA prospector)	06-03-2013	

ISSN: 2211-7067

© Transect, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

1. Inleiding

- Plangebied/Toponiem** - Zwembad 't Bun
- Ligging/Adres** - Staartweg 30, Urk (gemeente Urk) (zie bijlage 1)
- Aanleiding** - Omgevingsvergunning ten behoeve van uitbreiding zwembad (zie nieuwe situatie in bijlage 2)
- Bodemingrepen** - De exacte aard en omvang van eventuele bodemingrepen zijn nog niet bekend. In deze quickscan wordt daarom aangenomen dat het archeologisch relevante niveau tot in de top van de pleistocene ondergrond wordt verstoord.
- Doel** - Het doel van deze quickscan is het bepalen van nut & noodzaak van archeologisch onderzoek en/of mitigerende maatregelen in het kader van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Als zodanig valt deze quickscan buiten het formele archeologisch onderzoeksproces, zoals deze is vastgelegd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2 (KNA 3.2). De quickscan is dus een startnotitie. In samenspraak met het bevoegd gezag kan binnen het vigerend juridisch-planologisch kader en het beleidskader een afweging worden gemaakt over de noodzaak dan wel wenselijkheid en aard van het archeologisch (voor-)onderzoek en/of mitigerende maatregelen.
- Aanpak** - Hiertoe omvat deze quickscan:
- 1) Het op het plangebied van toepassing zijnde beleid;
  - 2) Een globale archeologische verwachting;
  - 3) Een advies over nut & noodzaak van vervolgonderzoek of mitigerende maatregelen.

2. Beleid

- Gemeentelijk beleid** - Het plangebied ligt op de Archeologische Basiskaart Urk (ABU) in deelgebied B ('De keileemopduiking') en heeft een lage indicatieve archeologische verwachtingswaarde (zie bijlage 3).
- Planologische status** - Het plangebied valt volgens www.ruimtelijkeplannen.nl onder het bestemmingsplan 'De Noord', dat in 2008 is vastgesteld. In dit bestemmingsplan zijn alleen regels (voorschriften) opgenomen voor de zones met een middelhoge indicatieve archeologische verwachtingswaarde. Het plangebied heeft een lage indicatieve archeologische verwachtingswaarde en valt dus buiten de reikwijdte van de planregels. Anders gezegd: op basis van het bestemmingsplan 'De Noord' geldt voor het plangebied geen archeologische onderzoeksplicht.

Monumentenstatus - Geen

3. Archeologische waarden en verwachtingen

Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)	<p>Het Rijk heeft een landelijke archeologische verwachtingenkaart. Het betreft een globale, d.w.z. indicatieve kaart. Veel gemeenten hebben deze uitgewerkt in een gemeentelijk archeologische kaart. Urk heeft dit gedaan in de vorm van een Archeologische Basiskaart Urk (ABU), waarop het plangebied een lage archeologische verwachting heeft. Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft het plangebied een hoge archeologische verwachting. Deze verwachting is echter alleen gebaseerd op de bodemkaart. Bij de ABU zijn ook de resultaten van archeologische onderzoeken op Urk betrokken, alsook informatie over bodemintactheid en bodemerosie. Dit verklaart waarom de ABU afwijkt van de IKAW.</p>
Archeologische MonumentenKaart (AMK)	<p>- Nee</p> <p>Het plangebied is op de Archeologische MonumentenKaart (AMK) niet aangewezen als archeologisch waardevol terrein (zie bijlage 4).</p>
Waarnemingen	<p>- Nee</p> <p>In het centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) staan in het plangebied en binnen een straal van 500 m rondom het plangebied geen archeologische waarnemingen of vondstmeldingen geregistreerd (zie bijlage 4).</p>
Onderzoeksmeldingen	<p>- Nee</p> <p>In het centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) staan in het plangebied geen archeologische onderzoeksmeldingen geregistreerd (zie bijlage 4). Binnen een straal van 500 m rondom het plangebied staan drie archeologische onderzoeksmeldingen geregistreerd, te weten onderzoeksmeldingen 29427, 45198 en 46848. Het meest relevant is het booronderzoek aan de Nieuw Guineastraat (29427), dat in 2008 is uitgevoerd en bevestigt dat hier direct onder de bouwvoor een afgetopt pleistoceen niveau ligt. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De andere twee onderzoeksmeldingen zijn niet relevant. Onderzoeksmelding 45198 betreft een bureauonderzoek en onderzoeksmelding 46848 een booronderzoek waarvan geen nadere gegevens in Archis bekend zijn. Bovendien ligt dit onderzoeksgebied binnen de contouren van het historische eiland en heeft het als zodanig geen toegevoegde waarden voor de situatie buiten de contouren van het historische eiland, zoals die van het plangebied.</p>
Bodem & geomorfologie	<p>- De aftopping van het keileem, dat volgens de Bodemkundige Code en Profielenkaart van de Noordoostpolder in het plangebied op</p>

circa 30 – 40 cm –Mv moet liggen, is het gevolg van erosie die hoofdzakelijk in de Late-Middeleeuwen heeft plaatsgevonden gedurende de uitbreiding van de Zuiderzee. Hierbij is het Urkzand afgezet. Deze vormt de bovenste 30 – 40 cm van het bodemprofiel in het plangebied. Volgens de Bodemkundige Code en Profielenkaart van de Noordoostpolder is deze in de directe nabijheid van het plangebied uiterst grindrijk (het plangebied zelf valt buiten het gekarteerde gebied), wat een indicatie is voor intensieve erosie van het oorspronkelijke keileemreliëf.

Cultuurhistorie

- Het plangebied valt buiten de contouren van het historische eiland Urk en maakte tot aan de inpoldering in 1942 deel uit van 'De Vormt', een natuurlijke laagte voor de kust van het voormalige eiland Urk (zie bijlage 5). De archeologie van Urk gaat zowel op basis van archeologische onderzoeksresultaten, als op basis van historische bronnen terug tot in de vroege middeleeuwen. Rond Urk zijn in de Nieuwe tijd kustverdedigingssystemen aangelegd, maar deze liggen ten minste 100 m zuidoostelijk van het plangebied en vallen dus buiten de archeologische verwachting. Noordoostelijk van het plangebied ligt een gebied met – vermoedelijk – laat middeleeuwse veenputten (Urkerbos). Dit gebied ligt op circa 600 m tot 1000 m noordoostelijk van het plangebied en valt dus ook buiten de archeologische verwachting van het plangebied. Vanuit de ligging van Urk in de voormalige Zuiderzee, is er de mogelijkheid dat in het plangebied scheepsarcheologische resten aanwezig zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een scheepswrak. De kans hierop is echter klein. Bovendien vallen deze normaliter buiten het vooronderzoek, omdat ze met de gebruikelijke prospectiemethoden niet tegen acceptabele kosten vallen op te sporen.

Bodemverstoringen

- Geen / onbekend
In www.bodemloket.nl staan voor wat betreft het plangebied geen vermeldingen van bodemsaneringen, bodemonderzoeken of historische activiteiten.

4. Advies

Overwegingen

- Gezien:
  - 1) Het voor zover bekend ontbreken van een juridisch-planologisch verankerde archeologische onderzoekspllicht voor het plangebied.
  - 2) De lage indicatieve archeologische verwachtingswaarde van het plangebied op de Archeologische Basiskaart Urk (ABU).
  - 3) Het plangebied volgens Archis2 geen archeologische status heeft en er ook geen archeologische vondstmeldingen en waarnemingen in het plangebied en de directe omgeving ervan bekend zijn.
  - 4) Op basis van de beschikbare bodemkundige gegevens, het

archeologisch relevante bodemniveau is verstoord (geërodeerd).

Advies

- Adviseren wij geen archeologisch (voor-)onderzoek en/of andersoortige behoudsmaatregelen.

Kanttekening

- Het onderzoek is zo zorgvuldig mogelijk en conform de hiervoor geldende eisen uitgevoerd. Omdat het uitgevoerde onderzoek een steekproef betreft, kan niet zondermeer worden uitgesloten dat bij bodemwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen. De kans hierop is echter klein. Mochten er bij bodemwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dienen deze conform de hiervoor geldende wettelijke eisen te worden gemeld.

In onderhavig geval bij:

Nieuwland Erfgoedcentrum
Oostvaardersdijk 0113
8242 PA Lelystad
Tel. 0320-225900

Contactpersoon:
Dhr. D. (Dick) Velthuisen
Tel. 0320-225930

5. Informatiebronnen

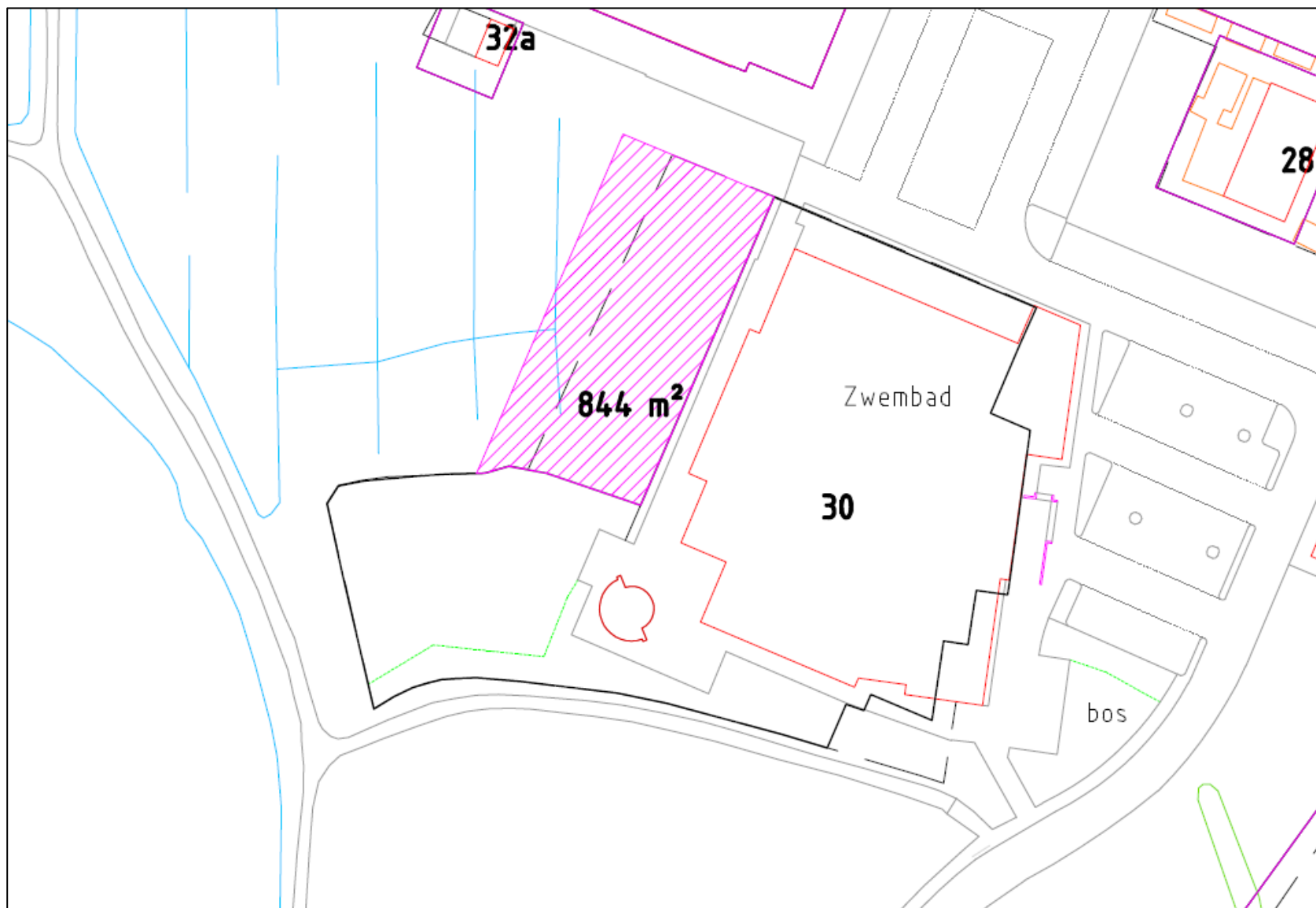
Bronnen

- Het centraal Archeologisch Informatiesysteem (Archis).
- De Archeologische Monumentenkaart (AMK).
- De Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW).
- Bodemkundige Code- en Profielenkaart van de Noordoostpolder, Blad 14 (Directie van de Wieringermeer (Noordoostpolderwerken), 1956).
- De Geomorfologische kaart (Alterra).
- www.watwaswaar.nl.
- www.urk.nl
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.bodemloket.nl

Bijlage 1: Topografische ligging plangebied

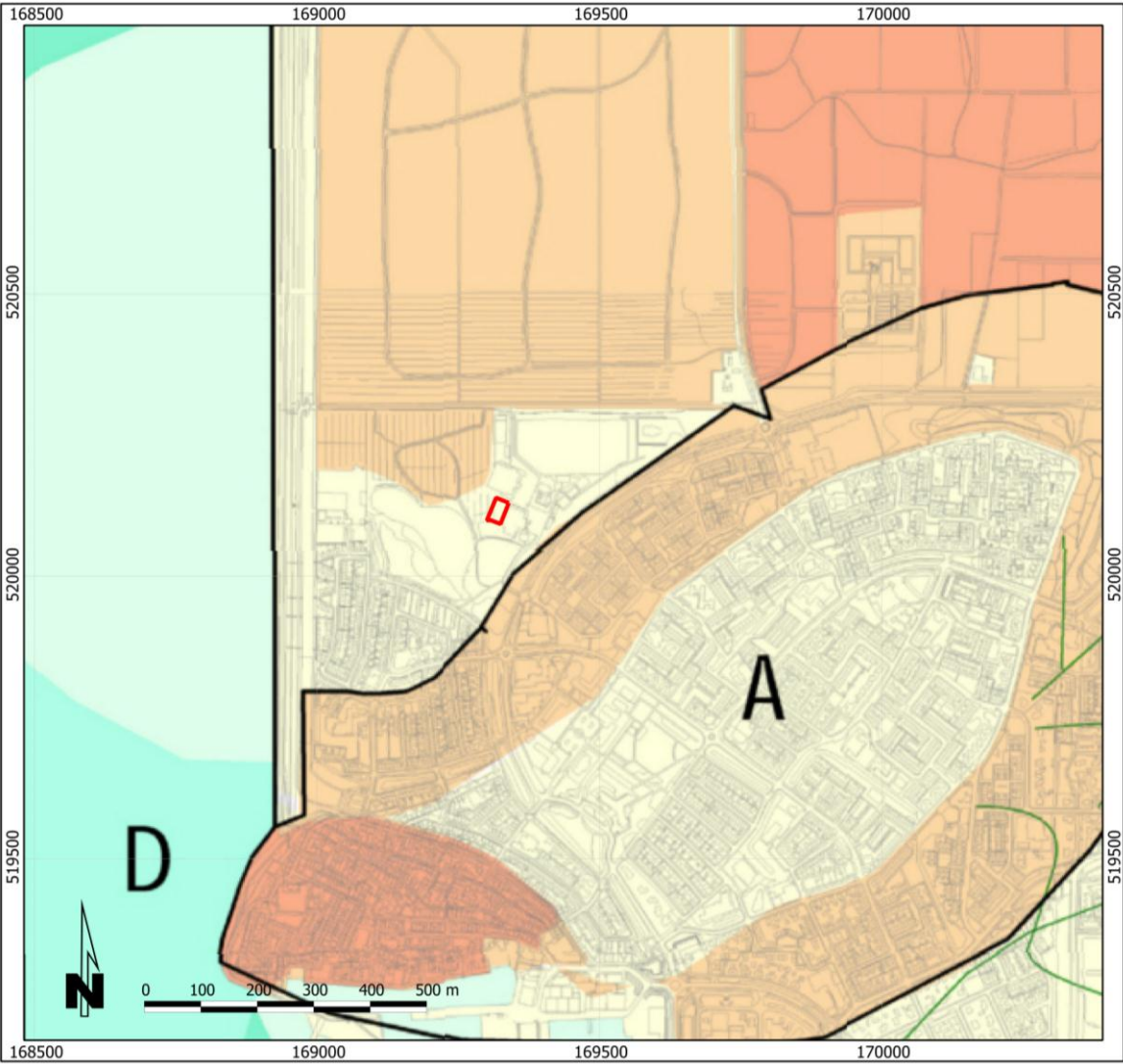

Bijlage 2: Nieuwe situatie

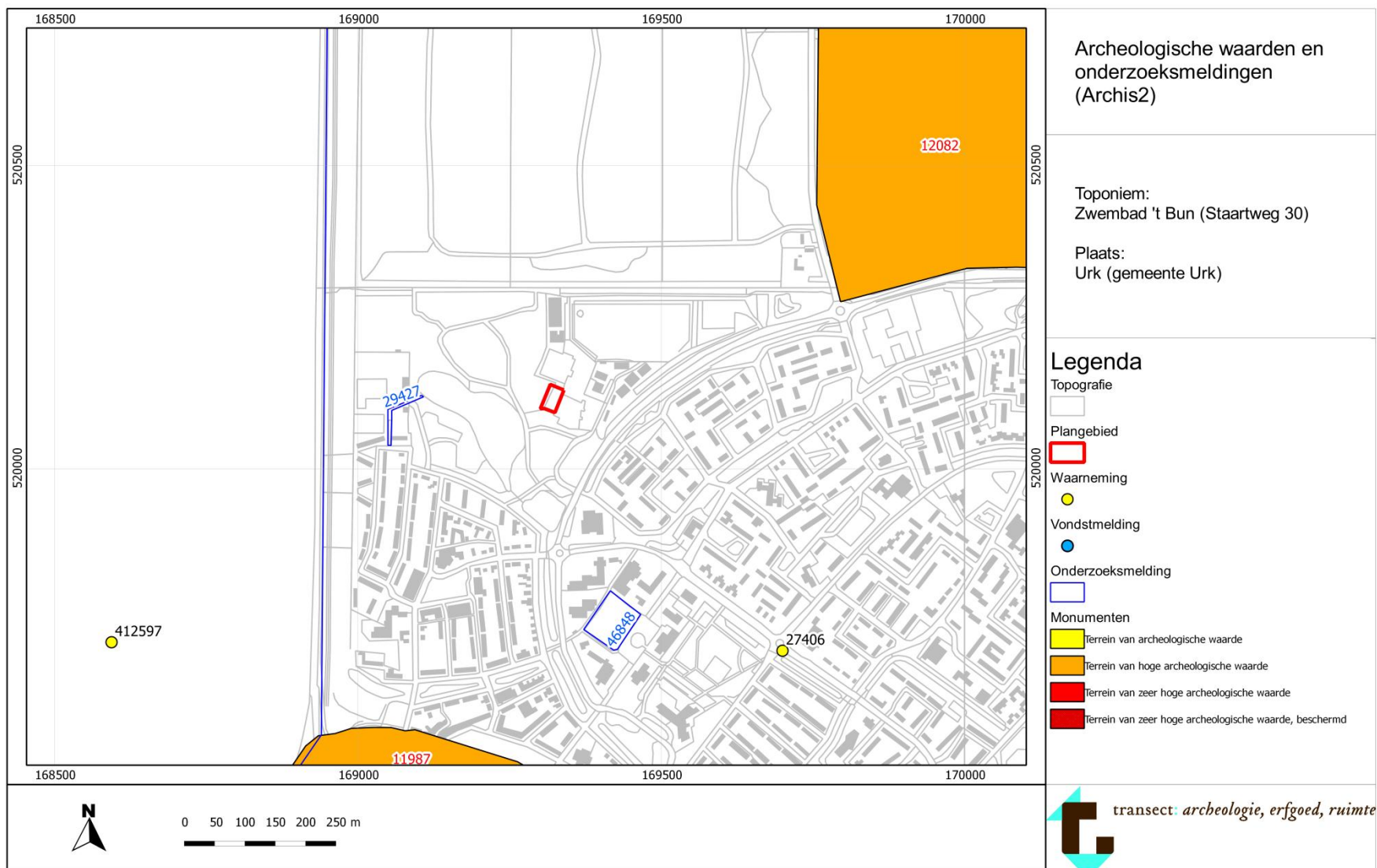

Bijlage 3: Archeologische Basiskaart Urk (ABU)

Bijlage 4: Archeologische waarden en onderzoeksmeldingen (Archis2)

Bijlage 5: Historische kaart

